

- **שם המחקר:** גורמים הקשורים במוכנותם של סטודנטים לסייעוד לטפל באוכלוסייה עם מוגבלות שכלית התפתחותית: ידע, עמדות והכשרה
- **שנה:** 2024
- **סוג מחקר:** מחקר
- **מס' קטלוגי:** 890-674-2022
- **שמות החוקרים:** ד"ר סיגלית ורשבסקי
- **רשות המחקר:** הפקולטה למדעי הרפואה והבריאות, החוג לסייעוד, אוניברסיטת תל אביב.

תקציר המחקר

מחקר זה נערך בסיוע מענק מקרן שלם.

רקע: מוגבלות שכלית התפתחותית נקשרה בספרות המחקרית לתוצאות בריאותיות פחותות בהשוואה לאוכלוסייה הכללית, להתמודדות עם אתגרים בריאותיים רבים ולצריכת שירותי בריאות גבוהה יותר בהשוואה לאוכלוסייה הכללית (Barlev et al., 2021; McBride et al., 2021). בנוסף, מצביעה הספרות על בעלי מוגבלות שכלית התפתחותית כחווים מחסומים בגישה לטיפול רפואי איכותי, כולל שכיחות גבוהה יותר של סיבוכים במהלך הטיפול ואחריו, מיעוט התערבויות מניעתיות וקושי לדייק את האבחנות הרפואיות (Cashin et al., 2018; Hwang et al., 2012; Wilson & Charnock, 2017; Woolfenden et al., 2012; Trollor et al., 2018; 2019). אחים ואחיות, ובכללם סטודנטים לסייעוד, נמצאים באינטראקציה יומיומית עם בעלי מוגבלות שכלית התפתחותית במערכת הבריאות הכללית ועשויים לתרום ולקדם את הטיפול הרפואי באוכלוסייה זו. עם זאת, תוכניות הלימודים בסייעוד בישראל ובעולם כוללות לרוב היקף תכנים מצומצם מאוד בנושא זה. עובדה זו עלולה לחבל בהכשרה המקצועית של האחים והאחיות לעתיד ולהקשות על יכולתם להעניק טיפול איכותי ומתאים לבעלי מוגבלות שכלית התפתחותית.

מטרת המחקר: המחקר הנוכחי בחן את הידע, העמדות והמוכנות של סטודנטים לסייעוד, בשנות הלימודים המתקדמות, לטפל בבעלי מוגבלות שכלית התפתחותית. בה בעת בחן המחקר הנוכחי גם את התפיסות המקצועיות של אנשי חינוך בסייעוד לגבי ההכשרה של הסטודנטים בנושא מוגבלות שכלית התפתחותית ומוכנותם המקצועית לטפל באוכלוסייה זו.

שיטה: המחקר הנוכחי נערך במתודולוגיה מעורבת (Mixed methods) וכלל חלוקת שאלונים סגורים למשתתפים-סטודנטים וראיונות עומק עם מתנדבים סטודנטים ואנשי חינוך בסייעוד.

אוכלוסייה: המדגם כלל 213 סטודנטים בגילאי 20-47 מכל רחבי ישראל וממגוון מוסדות לימוד. בנוסף, נכללו חמישה ראיונות עומק עם אנשי חינוך בסייעוד בעמדות בכירות.

ממצאי המחקר: ממצאי המחקר הצביעו על קשר חיובי וחזק בין תפיסת הידע של הסטודנטים בנושא מוגבלות שכלית התפתחותית לבין תפיסת המוכנות שלהם לטפל באוכלוסייה זו. בנוסף, נמצא קשר חיובי בין העמדות של הסטודנטים כלפי הטיפול בבעלי מוגבלות שכלית התפתחותית לבין מוכנותם לטפל באוכלוסייה זו.

תפיסת הידע והעמדות כלפי הטיפול בבעלי מוגבלות שכלית התפתחותית נמצאו כמנבאים את המוכנות לטפל באוכלוסייה זו. בנוסף, נמצאו הבדלים מובהקים בין הסטודנטים על פי ידע קודם שנרכש בנושא מוגבלות שכלית התפתחותית וניסיון קודם בטיפול בבעלי מוגבלות שכלית התפתחותית. כלומר, סטודנטים בעלי ידע קודם וניסיון קודם דווחו על תפיסת ידע ומוכנות גבוהות יותר לטפל באוכלוסייה זו.

ראיונות העומק עם הסטודנטים חשפו שלוש תמות מרכזיות: תפיסות מקצועיות לגבי הטיפול בבעלי מוגבלות שכלית התפתחותית; התייחסות לטיפול בבעלי מוגבלות שכלית התפתחותית בתוכנית הלימודים והמלצות לתוכנית עתידית; ומוכנות להשתלב בעתיד בטיפול בבעלי מוגבלות שכלית התפתחותית. הראיונות עם אנשי החינוך בסיעוד הניבו אף הן שלוש תמות מרכזיות: תפיסות עולם מקצועיות לגבי הכשרת סטודנטים בתחום מוגבלות שכלית התפתחותית; הכשרת סטודנטים לסיעוד בטיפול בבעלי מוגבלות שכלית התפתחותית בהווה; ותובנות לגבי מוכנות הבוגרים לטפל בבעלי מוגבלות שכלית התפתחותית.

חשיבותו של המחקר הנוכחי טמונה בהיותו מחקר חלוץ בחינוך לסיעוד הבוחן את ההכשרה של סטודנטים לסיעוד בטיפול בבעלי מוגבלות שכלית התפתחותית. המחקר שם לו למטרה לבחון את מצב הידע של הסטודנטים לסיעוד, עמדותיהם ומוכנותם לטפל בבעלי מוגבלות שכלית התפתחותית מתוך הבנה שבחינה לעומק של גורמים אלו, יש בידה לקדם ולשפר את איכות הטיפול המוענק לבעלי מוגבלות שכלית התפתחותית במערכת הבריאות ולקדם את ההכשרה של הסטודנטים לסיעוד בתחום.

קיימת חשיבות עליונה בהבנה של הידע שנרכש, העמדות והמוכנות של סטודנטים לסיעוד לטפל בבעלי מש"ה כבר בשלבי הלימודים וכהכנה לקראת הצטרפותם בעתיד כאנשי מקצוע, שכן אלו עשויים להשפיע על איכות הטיפול באוכלוסייה זו בעתיד.

מילות מפתח: מוגבלות שכלית-התפתחותית, סטודנטים לסיעוד, ידע, עמדות, מוכנות לטיפול.

- [לפריט המלא](#)
- [למאגר המחקרים של קרן שלם](#)
- [למאגר כלי המחקר של קרן שלם](#)